

Скоро сесія

ЗА ВИСОКУ І СТАБІЛЬНУ УСПІШНІСТЬ

Колектив фізичного факультету свою роботу у семестрі спрямовував на підвищення успішності студентів. Для цього, з одного боку, робилось все необхідне для уdosконалення викладання загальних і спеціальних дисциплін, поліпшення роботи практикумів з другого боку, велика увага приділялась самостійній роботі студентів і підвищенню трудової дисципліни. Деканат разом з партійним бюро, групою народного контролю і комсомольським бюро факультету постійно контролюють відвідування лекцій і підготовку до практичних занять.

З метою перевірки засвоєння учебного матеріалу і полегшення підготовки до складання заліків і екзаменів, систематично проводяться колоквіуми. Найбільш ефективну допомогу вони надають студентам молодших курсів (1-го і 2-го), допомагаючи їм перебороти психологічний бар'єр, звязаний з відмінністю вузівської системи викладання від шкільної.

В листопаді викладачі кафедри загальної фізики провели колоквіуми з основних дисциплін ча 1-му і 2-му курсах. Цю роботу на 3-му курсі провела кафедра експериментальної фізики. Приємно відзначити, що більшість студентів ретельно підготувалася до колоквіумів і показала глибокі знання.

На 1-му курсі першими пройшли колоквіуми з математичного аналізу. Доцент М. М. Кривцова відзначає прагнення першокурсників добре засвоїти необхідний матеріал. Разом з тим, невміння чітко сформулювати свою думку набагато знижувало якість відповідей. Глибокі знання показали студенти П. Віктор, О. Дем'янчук, І. Завестовська. Погано підготувались до колоквіуму студенти другої групи. В цій групі 10 осіб одержали незадовільні оцінки.

Задоволені відповідями студентів 1-го курсу доцент В. Г. Заремба, старші викладачі Н. Г. Пушек, і Н. В. Васильківська, які проводили колоквіуми з фізики, 37 чоловік одержали відмінні оцінки. Повними були відповіді О. Жук, І. Браткова, Г. Вендт, К. Мікулаш та багато інших. Суміліно підготувалися до колоквіуму з фізики студенти третьої та п'ятої груп. Четверта група — гірше. Багато студентів цієї групи (І. Ратушинська, Ю. Серебряніков, Я. Самовал, Г. Перельма — випускники одеських шкіл, в основному школи № 116) без належної уваги поставились до колоквіуму і відповідали нижче своїх можливостей. Найбільше число незадовільних оцінок припадає на першу та другу групу. Несерйозно поставились до вивчення фізики студенти-астрономи, які показали поверхові знання. Другорічники Б. Скорітенко і В. Васильченко не підвищують свої знання.

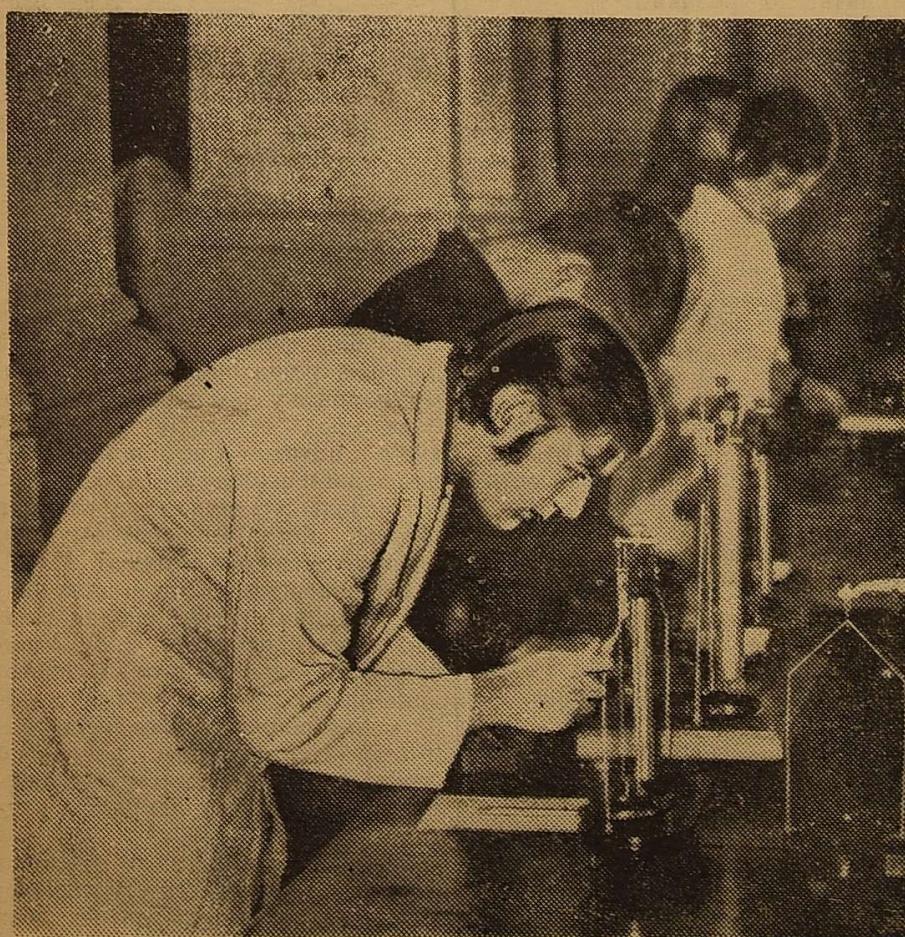
Колоквіум з фізики на другому курсі проходив у формі письмової контрольної роботи. В роботі взяло участь 90 процентів студентів. Добре справились з завданням Л. Северіна, О. Мойсеєва Ю. Корнілов, І. Шмельцер, К. Шервінський. Непогано підготувались до колоквіуму з математичного аналізу студенти другої та третьої груп 2-го курсу. Доцент Л. В. Масловська вважає доброю підготовкою студентів Н. Ласкін, О. Биканової, Р. Крауер, О. Штернштейн. Гірше відповідали, ніж могли б, Ю. Аркадов та В. Кулібаба.

До колоквіуму з атомної фізики з належною увагою поставились студенти 3-го курсу групи фізичної електроніки. В цій групі 9 осіб одержали відмінні оцінки і 10 — добри. Відповіді Г. Іщенко, Нгуен Суан Тханг, М. Узун порадували старшого викладача В. В. Зотова. Погано підготувалася група теоретиків. 16 чоловік цієї групи взагалі не з'явилось на колоквіумі.

Дивує і засмучує викладачів факультету ставлення до навчання студентів 4-го курсу. На цьому курсі багато хто до цього часу не ліквідували заборгованості (В. Цвігуненко, В. Хубадзе, О. Михальов та ін.). Боржники, як правило, пропускають заняття, чим прирікають себе на незадовільні оцінки в новій сесії. На колоквіум з політекономії не з'явилось 25 чоловік.

Наш факультет разом з усім колективом університету вступив в нову п'ятирічку. Досягнення високої і стабільної успішності — основне наше завдання. Необхідно, щоб кожен студент зрозумів, що успішне вирішення цього завдання — його персональний обов'язок

Г. ЧЕМЕРЕСЮК,
заступник декана фізичного факультету.

Скоро — сесія. Доводиться багато працювати. Все більше і більше часу проводять студенти хімічного факультету в лабораторіях. Ось і зараз, на фото, бачимо за роботою студента з НДР Харальда Раша, який навчається на першому курсі.

Фото В. КАМІНСЬКОГО.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, єДНАЙТЕСЯ!

ОДЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ

XXXVII

№ 35 (1055)

10 ГРУДНЯ

1971 р.

Ціна 2 коп.

Ніхто не забутий і ніщо не забуто

Мармуровий обеліск на березі моря... У підніжжя — Вічний вогонь. Це пам'ятник Невідомому матросу. Він споруджений в пам'ять тих невідомих героїв, які загинули, захищаючи Одесу, Севастополь ціною життя відстоюли Сталінград, розбили ворога під Курськом, знищили фашистського звіра в Берліні.

Ми ніколи не забудемо безсмертного подвигу народу, який відстояв в жорстоких бітвах Великої Вітчизняної свою країну, свою Конституцію.

Ми студенти-юристи, пам'ятаємо героїв й ми пишаемось ними. З ініціативи партгрупи II курсу представники юридичного факультету ОДУ 4 грудня поклали вінки до пам'ятника Невідомому матросу. Ініціативу партгрупи II курсу підтримали всі студенти й представники факультету. Хвилиною мовчання вшанували ми пам'ять тих, хто загинув.

Тишу над Алєєю Слави порушила рокіт хвиль, що накочувалися на берег...

Г. ДИМОВ,
студент другого курсу
юридичного факультету.

МИ — СУЧАСНИКИ ВЕЛИКИХ ЗВЕРШЕНЬ

20 листопада на Обсерваторії був звичайний день. Як завжди в листопаді, «неба» не було, й ми з Вірою Кузьміною сиділи в «хижині», слухали радіоприймач. Раптом передача пропинилася й диктор урочисто розпочав:

«Увага! Говорить Москва!...» Ми радісно переглянулися: «Про Марс?».

«Радянська автоматична станція...» — повільно продовжував диктор, а ми вже сиділи з авторучками в руках й записували повідомлення. Після того, як диктор закінчив читати, поздоровили один одного. Хмарний осінній вечір став святковим: адже вихід «Марса-2» на орбіту штучного супутника Марса — це не тільки нове досягнення космонавтики, але й новий етап у вивченні Сонячної системи, в розвитку астрономії, і тому для нас це подвійна радісна подія.

Віра запропонувала:

— Треба негайно випустити «Астрономічний вестник», щоб завтра він вже висів в головному корпусі.

Прийшов Саша Тищенко.

— Ти про «Марс» чув? — спитали його.

— Вийшов на орбіту? Чувдо!

— Сідай, будемо «Вестник» готувати.

Цей номер «Вестника» ми готували з небувалим натхненням.

Наступного дня серед студентів можна було часто почути:

— «Марс-2» на орбіті...

...Вчені кажуть, що супутники Марса будуть існувати протягом тисячоліть. А нам пощастило стати сучасниками їх народження.

І от — нова роздільна звітка. Радянська наука і техніка добилися нового блискучого успіху. Вперше в історії космонавтики спускний апарат автоматичної станції «Марс-3» здійснив м'яку посадку на поверхню планети Марс.

Студенти астрономічного відділення відчувають почуття гордості від усвідомлення причетності до визначних справ.

О. БУКАЛОВ,
студент астрономічного
відділення I-го курсу
фізфаку.

„Я ліру присвятив народу своєму“

Співцем дум народу, його сподівань, його гніву, співцем свободи був видатний російський поет, публіцист та видавець М. О. Некрасов. Його твори стали справжніми народними піснями. В них з небувалою художньою силою висловлені людські страждання і народний гнів, жадоба до суспільного подвигу і очікувальний подих революційної бурі.

Сьогодні ми не уявляємо собі російської літератури без некрасівських «В дорозі», «Родина», «Поэт и гражданин», «Размышления у парадного подъезда», «Песня Еремушки». Багато поколінь виховується на його чудових творах «Мороз Красный нос», «Железная дорога», «Коробейники». А поема «Кому на Руси жить хорошо» є символом споконвічних шукань простого народу, прагнення до свободи й незалежності.

Сьогодні виповнюється 150 років з дня народження великого поета. Країна відзначає цю дату як свято, повсюди проходять вечори, конференції, поетичні свята. В університеті творчості поета присвячується вечір, на якому з доповідю «Некрасов — великий революційний поет» виступить доцент І. І. Цукерман. 13—14 грудня відбудеться наукова конференція, присвячена творчості поета. На ній з доповідями мають виступити доктор філологічних наук А. В. Недзвідський, кандидати наук І. І. Цукерман, П. Т. Маркушевський, М. І. Ільяш, О. І. Шаройко, аспірантка Н. М. Рацковська.

Працівники кафедри російської літератури у ці дні читають багато лекцій на підприємствах та будовах міста. У роботу активно включилися студенти. Створено спеціальну лекторську групу зі студентів 3-го курсу російського відділення філологічного факультету, які читають лекції в школах, технікумах, на заводах.

ГЛИБОКО ВДЯЧНІ

В місті Одесі на курси підвищення кваліфікації інспекторів органів рибохороні зібрались представники басейнів півдня країни, які локальні оберігати рибні запаси цінних промислових порід. Курси підвищення кваліфікації проходили на біологічному факультеті університету, який виділив для слухачів професорсько-викладацький склад, організував навчальний процес. Тут кожний день ми слухали кваліфіковані лекції викладачів біофаку — професора Ф. С. Замбріборща, доцентів М. О. Вінникової й А. С. Чернишенко, асистента Л. Д. Бабаній й робітників Захорибрової — А. П. Рябошапко, К. П. Майдренко, І. Г. Митрохіна, Г. О. Дубініна, В. Я. Рибалко. Тут ми узнали багато нового й цікавого про життя риб, про їх розмноження, промисел й захист.

Всі слухачі курсів були в зоологічному музеї біофаку, де зібрана велика кількість риб й водних тварин.

Інспектора роз'їхалися по своїх районах, везучи з собою багато нового й цікавого. Ми глибоко вдячні викладацькому складу за одержані знання.

М. ЗВЕРЄВ,
інспектор рибохороні
Пимлянського відділу.

До 50-річчя СРСР

НАЗУСТРІЧ СВЯТУ

Життя радянського народу проходить зараз під знаком гідної зустрічі славної дати в житті народів нашої багатонаціональної країни — 50-річчя утворення СРСР. Готується до свята і колектив нашого вузу.

За проханням розповісти про те, як житимуть в ювілейному році колективи кафедр, ми звернулись до їх завідувачів. Ось що вони відповіли.

Доцент Г. О. МІЩЕНКО, завідувач кафедрою фізичної географії

— 50-річчя утворення СРСР — знаменна дата. І ми, колектив кафедри, намагатимемось підійти до неї з виконанням зобов'язань, що передбачені на цей період.

Подію в житті кафедри буде підготовка до друку брошур «Природа Одескої області».

Завжди гостро ставилось питання про учовий процес. Ми несемо відповідальність за успішність студентів. Тому ось зараз і в період підготовки до літньої сесії проводяться і проводитимуться колоквіуми, консультації.

Не послаблюватиметься увага кафедри і до виховної роботи, яку ми активно проводимо в студентських гуртожитках. Нещодавно, наприклад, відбулася зустріч з заслуженим полярником І. М. Хомутовим з бухти Проведені. Зустріч пройшла дуже цікаво. Такого роду зустрічі плануються і надалі.

Наукова робота кафедри не мислиться без участі в ній студентів. Допомагають нам в цьому два гуртки: з загальної фізичної географії (керівник доцент Т. П. Федоренко) і динаміки берегів Чорного моря (керівник кандидат географічних наук Ю. Д. Шуйський). Вчені кафедри зараз активно включились і працюватимуть над господарською темою; віджджають і будуть виїж-

джати з лекціями в райони області.

Професор Г. В. ТКАЧЕНКО, завідувач кафедрою фізіології рослин

— З почуттям високої відповідальності колектив нашої кафедри поставився до зобов'язань, що мають бути виконані в ювілейному році. В цих зобов'язаннях ми маємо зосередити основну увагу на розробці нових спецкурсів, які частково вже введенні цього року. Деякі удосконалення вводитимуться в лабораторні заняття: більш широко використовуватиметься лабораторія електронної мікроскопії, має бути організована лабораторія штучного клімату, обладнання для якої вже придбано, тепер затримка за приміщенням. Все це дасть можливість поліпшити науково-дослідну роботу і підвищити якість виконуваних студентами дипломних робіт.

Вчені нашої кафедри протягом року прочитають ряд лекцій для широкій аудиторії міста і області по рішеннях ХХІV з'їзду КПРС та ХХІV з'їзду КПУ з питань розвитку біологічної науки, зокрема, фізіології рослин.

В лекційних курсах ми намагаємося і намагатимемось виховувати у студентів також почуття поваги до вчених, які рухають вперед біологічну науку, до першої відкривачів Росії, вклад яких в науку неоцінений.

РАЙОННІ ПЕДАГОГІЧНІ

Осіннього погожого дня, в неділю, просторий зал Великомихайлівського Будинку культури заповнили вчителі району, які зібралися на свої традиційні педагогічні читання.

Завідувач рівно Г. Ю. Юрченко розповів про підсумки успішності, дисципліни, про виконання Закону всеоучебу в школах району за I четверть 1971—1972 навчального року.

На засіданнях секції гуманітарних наук з цікавими доповідями виступили П. П. Шупік, А. К. Заєць та ін.

В роботі секції за запрошенням районних організацій взяли участь представники кафедри історії української літератури Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова доктор філологічних наук Андрій Володимирович Недзвідський та кандидат філологічних наук Петро Трохимович Маркушевський.

Швидко полонив увагу аудиторії своєю цікавою лекцією «ХХІV

з'їзд КПРС і дальший розвиток української радянської літератури» Андрій Володимирович Недзвідський.

Він підкреслив безсмертну силу ленінського принципу партійності літератури, що незмінно діє в нашому культурному процесі.

Сдухаючи лекцію, проймається великою гордістю за нашу Батьківщину, де література служить народу, де так високо шанується праця письменників, де все поставлено на службу народу.

Із захопленням слухали вчителі доповіді Маркушевського «Словослов'я фольклору».

Лектор розкрив перед слухачами фольклорне багатство нашого Причорномор'я.

Після лекції викладачі кафедри дали індивідуальні консультації вчителям району.

Л. РУСОВА,
викладач української мови та
літератури Тростянецької
восьмирічної школи
Великомихайлівського району.

Засідає клуб...

Клуб сучасних проблем користується широкою популярністю у студентів. Останнього разу учасники клубу проводили диспут про одеситів. Гостями наших студентів були представники з інституту народного господарства, політехнічного, технологічного холдингу промисловості, інституту інженерів морського флоту.

На фото: виступає президент клубу, студент п'ятого курсу юридичного факультету В. Стратулат (вгорі). На знімку внизу — в залі.

Фото Ю. САВЧУКА.

Тривожний сигнал

Може, вони загубились в дорозі?

Закінчується передплата на університетську газету «За наукові кадри». Отримують її факультети, кафедри, окремі співробітники.

Підведемо перші підсумки.

Незважаючи на те, що газета, головним чином, студента, погано, дуже погано стоять справа передплати на факультетах. Тільки один з них

історичний виконав і навіть перевиконав план передплати.

124 примірники мають розійтися в наступному році на цьому факультеті. Це свідчить про високу зацікавленість студентів університетським життям,

хорошу роботу комсомольського активу історичного факультету. І тут історики не призначили марку свого факультету.

Майже повністю передплата газету юридичний факультет.

А решта? Незрозуміло, наприклад, чому філологи до цього часу не дають про себе знати?

Вже хто-хто, а студент-філолог в першу чергу повинен цікавитися взагалі пресою. Також становище на біофаці, геофаці, мехматі, РГФ та ін. Цей раз доводить, що комсомольські бюро погано дбають про ідейну озброєність студентів, зовсім відсторонились від такої важливої справи, якою є передплата університетської газети.

Краще становище на кафедрах. Виконали план передплати наукова бібліотека, фізінститут, кафедра педагогіки, української мови, політекономії.

Давно вже пора здати квитанції про передплату у редакцію, але поки що їх зовсім мало. Може, вони десь в дорозі? Та якщо квитанції будуть вбити такою черепашкою ходою, вони не швидко потраплять до редакції.

Ті, хто ще не передплатив газету «За наукові кадри», поспішайте! Передплата закінчується.

частинах, в студентських аудиторіях.

З 1933 року Б. В. Новопашений — член Ради Одеського відділення ВАГТ. За активну роботу він має подяки і премію Об'єднання профспілок вищої школи, подяку від ЦК Профспілки вищої школи.

Бажаємо нашому шановному ювіляру довгих років також активного життя.

А. ШУЛЬБЕРГ,

доцент кафедри астрономії.

СПИСОК найбільш відомих наукових праць кандидата фізико-математичних наук Б. В. НОВОПАШЕННОГО

1. Наблюдения комет Кисса и Брукса в 1911 г., Петербург, 1911 р.
2. До питання про вирахування сходу та заходу Сонця, Одеса, 1935 р.
3. Спостереження планет в 1935 р., Одеса, 1937 р.
4. Каталог склонений звезд программы Одесского зенит-телескопа, Одеса, 1940 р.
5. Наблюдения покритий звезд Луною в 1937—1938 гг., Одеса, 1940 р.
6. Астромірна сфера. Руководство для преподавателей. Одеса, 1940 р.
7. Определение прямых восхождений 645 звезд ФКС3, Одеса, 1959 р.
- 8, 9, 10. Спільно з Г. Г. Єрмолаєвим: Каталог склонений 4563 звезд экваторіальної зони; Каталог прямых восхождений 645 звезд ФКС3; Каталог прямых восхождений 2967 слабих звезд. Всі видані в Києві в 1970 р.

Життя
університету

„Юний хімік“

В минулому році група студентів-активістів хімічного факультету взяла шефство над середньою школою села Фонтанки. Студенти багато разів приїжджали до учнів, читали їм лекції, проводили експериментальні роботи з хімією, показували цікаві спроби з хімією. Але у всьому не відчувається плановості.

Важко сказати, у кого першого народилася ідея покращення роботи школи, але в організації «Юного хіміка» взяли активну участь ректор університету О. В. Богатський, декан хімічного факультету Н. Л. Оленович, комітет ВЛКСМ, багато викладачів університету.

В школі зараз вчиться 60 учнів — 9-х класів. Бажаючих було набагато більше, але в результаті співбесіди були відібрані тільки кращі з кращих. Ті, хто потрапив до «Юного хіміка», дуже люблять хімію, добре її знають, цікавляться новітніми досягненнями науки й вчаться на «добре» й «відмінно» з інших предметів.

Один раз на тиждень зі слухачами будуть проводитись практичні заняття й читатись лекції.

Лекції будуть читатись професорами й доцентами хімічного факультету, а практичні заняття проводитимуться студентами І—ІІ курсів хімічного факультету.

Після закінчення школи «Юний хімік» всі її слухачі будуть складати іспит. Ті, хто витримає його, одержать рекомендацію для вступу до вузів країни.

Школи цього ж типу протягом ряdu років працюють при Київському, Московському, Харківському університетах інших вищих училищах країни.

Багато з випускників таких школ стають студентами, де проводжують вивчати хімію, активно включаються в науково-дослідну роботу.

Одеська школа «Юний хімік» ще не має багатого досвіду, але ми хочемо виховати добру зміну та першінім студентам хімічного факультету.

Швидкими темпами росте наше прекрасне місто, будуються цілі житлові райони, висотні будинки. А як швидко йде ріст автомобільного транспорту! Тепер безпечно можуть почувати себе на вулиці тільки ті, які суверено додержують правила руху. Прикро бачити, як деякі пішоходи переходят (а то й перебігають) вулицю в небезпечному місці, виходячи із-за машин, трамваїв, тролейбусів, виїзди на підліжках, порушують рух по тротуарах і пішоходних ділянках. На жаль, багато таких порушень допускають студенти вузів та середніх училищ закладів.

На біологічному факультеті вже декілька років проводиться в цьому напрямку розширення роботи серед студентів та абитуруєнтів з показом кінофільмів та за прошенням робітників ДАІ.

Проведена діяльність робота і в школах міста. В основному, цю роботу проводить доцент П. М. Венгржановський, автор цих рядків та ініціатор цієї справи співробітник університету С. А. Ушарович. Останнього в кінці листопада цього року за активну роботу нагороджено Почесною грамотою Центрального районного комітету КП України та виконкому районної Ради депутатів трудящих.

Ми звертаємося в дні Декади безпеки руху до всіх студентів не тільки самим дотримуватись правил руху, а й бути активними учасниками по проведенню цієї надзвичайно важливої роботи.

В. КОВАЛЬ,
доцент.

Меридіан дружби

РОЗПОВІДАЮТЬ ЛІСТИ

Листи... Вони бувають різні: веселі й сумні, жартівливі й серйозні.

Лист друга — то завжди радість. А друзів у старшого викладача Надії Емануїлівни Свірської багато. Йи пишуть з усіх кінців Радянського Союзу — ті, хто навчався у неї. Пишуть здалеко Франції. Про ці листи й хочеться розповісти докладніше.

Від дня заснування Одеського відділення Товариства СРСР — Франція Н. Е. Свірська — активний учасник і організатор всіх зустрічей французів в Одесі. А зустрічей було чимало. І кожна з них — це нові друзі, багато нових друзів. «Надії» пише професор Бульбаз з Сорбони, пише редактор журналу «Франція—СРСР» Андре Герар, пише журналістка Аннет Ляфуркад і багато інших людей. Ось витяги з деяких листів.

Відома французька художниця Сюзанна Саварі:

«Дорога Наді! Нещодавно я організувала виставку своїх картин. Виставка мала величезний успіх. Було продано багато картин. Я одержала замовлення на три місяці і виручила гроші, дуже використали для поїздки в СРСР. Це моя найкраща, сама грандіозна виставка, на якій було продемонстровано 60 полотен. Надсилаю вам чотири статті про виставку, а також фото деяких полотен.

Мені дуже хочеться написати картину, присвячену Одесі, в знак її поїзди до міста, до країни, якою я захоплююсь».

Колишній учасник Опору з Клермон-Феррана Альфред Гарде:

«Наши Опір був натхнений вашими перемогами на фронти. Тому я давно хотів підтримувати тісніші стосунки з нашою країною. У 1965 році вже бував у Москві. А через чотири роки по тому — в Одесі. Я побачив справжню культуру народу. Ось приклад. Я зустрічався з людьми і зrozумів, що росіяни і французьку літературу читають більше, ніж французи у Франції. З обіємом російською дівчиною я розмовляв про роман Мопасана «Монт-Оріоль». Дія роману відбувається в околицях моєго рідного міста. І коли я повернувся до себе і спробував поговорити про цей роман, то переконався, що багато хто не має уявлення про Мопасана. Наше індустリアルне суспільство поглинає людину і її час. Я надсилаю вам програму фільмів, присвячених Леніну. Вони йшли у нас в Клермон-Феррані.. Я організував ці перегляди».

Родичка Мориса Тореза Андре Вермеш:

«Я завжди зберігаю про Одесу приємні спогади. Я провела нинішні канікули у Москві та Ленінграді. Ці міста розповідають про історію вашого народу, яку не можна забути, про історію

мужнього народу, якому ми багато чим зобов'язані. Можливо, якось я ще раз прийду у ваше прекрасне місто».

Студентка Евелін Барше із Сан-Клу:

«У цю пору року у мене багато роботи. Я повинна написати курсову по сучасному театру, підготуватися також до конкурсних екзаменів, аби через два роки мати право викладання. Тим самим зайняття на філософському факультеті мій чоловік, Тонні. Чи не могли б ви пояснити мені, в чому полягає метод вашого викладання? Мені здається, що методи ваших викладачів більш різноманітні, ніж французьких. Навряд чи хто з наших проводить культурну роботу серед своїх учнів».

Службовка Аннет Ляфуркад з Сюзанною:

«Я досконало ознайомилася з Вашим прекрасним містом по тих діапозитивах, що Ви мені надіслали. Із листопада 1971 року наш комітет Франція—СРСР організував виставку «Туризм в СРСР». У нас було 15 величезних панно, на яких відображене всі республіки Радянського Союзу. Продано було велику кількість молодавських та українських сувенірів. Мені відвели, так би мовити, «головну роль» — демонстрували діапозитиви. Я продемонструвала близько 500 штук. Лише про ваше сонячне місто їх було шістдесят. Присутні вигуками захоплення супроводжували всю демонстрацію діапозитивів.

Нещодавно до нашої країни приїздив Генеральний Секретар ЦК КПРС Леонід Ілліч Брежнєв. Якби ви бачили, як його зустрічала Франція! Це було щось грандіозне й неповторне! Я сама пішла на площу Зірки, де відбувалася зістріч. Крики «Слава КПРС!», «Хай міцніє дружба між СРСР та Францією!», «Хай буде мир на землі!» злилися в єдину багатоголосу симфонію дружби між нашими народами, між нашими країнами. Площа в цей час здавалася вистланою червоно-блакитним килимом. То в руках людей майоріли прапорці Радянського Союзу та Франції. Дивилась я на всю цю величезну панораму і слізами щастя наверталася мені на очі...»

Робітник Вазель з Лейма: «Дорогий друге і товариш! Одержані вістки з вашої країни — означає відроджується бо ми — борці за великі ідеали комунізму.

Спасибі за альбом про Київ та Одесу, які Ви нам надіслали.

Вашого листа прочитав мерові — комуніст Сералю і його родині. Всі шлють Вам свої побажання. Мера нашого було нещодавно переобраний знову. За нього — 80 процентів голосів».

Листи підготував до друку В. КОЗЮРА.

Вони захищали Вітчизну

Невичерпна скарбниця досвіду

при радгоспах, інструктором Одеського обкому партії.

Бересень 1940 року. Олександр Іванович знову в студентській аудиторії у Львівському державному університету О. І. Романовський йде до військомату з заявкою про відправлення на фронт.

22 червня 1941 року старший викладач, парторг філологічного факультету Львівського державного університету О. І. Романовський йде до військомату з заявкою про відправлення на фронт.

В перші дні Вітчизняної війни Олександр Іванович за завданням райкому партії організує студентів на охорону важливих об'єктів проводить роботу по мобілізації, бере участь у боротьбі з парашутним десантом фашистів під Бережанами, в евакуації підприємств.

Бойове хрещення Олександр Іванович одержав під Києвом у серпні 1941 року. У цьому ж місяці Політуправління Південно-Західного фронту посилає його в Харківське військово-політичне училище, де він працює викладачем історії ВКП(б) і обирається секретарем партійної бюро. Потім — викладацькою робота на курсах молодих лейтенантів.

У 1944—1945 роках Олександр Іванович — агітатор 10-го гвардійського полку 6-ї гвардійської дивізії ім. Б. Хмельницького, який у складі 1-го Українського фронту брав участь у боях за звільнення західних областей України та Польщі.

За участь у Великій Вітчизняній війні О. І. Романовського нагор-

оджено сімома бойовими нагородами.

Не зразу після закінчення війни повернувся Олександр Іванович до своєї улюбленої викладацької професії. В перші повоєнні роки він знову на передньому краї ідеологічної боротьби, працює лектором Одеського і Ровенського обкомів партії.

А з 1948 року і до виходу у 1971 році на пенсію О. І. Романовський — викладач Одеського державного університету. Успішно захистив кандидатську дисертацію на дуже важливу і актуальну тему «Боротьба КПРС за ідейну і організаційну едність своїх ряйдів (1925—1930 рр.)», неодноразово обирається до складу партійного бюро хімічного факультету, консультує викладачів, які самостійно вивчали марксистсько-ленинську теорію, від заняття у Вітчизняному університеті марксизму-ленинізму, проводив змістовну виховну роботу серед студентів.

I хоча зараз Олександр Іванович на пенсії, він — з молоддю продовжує віддавати їй свої знання, свій багатий досвід. І не як дорогої гостя, а як рівноправного члена дружнього викладацького колективу, як наставника молоді зустрічають його викладачі і студенти університету.

В. КОЗЛЕНКО,
кандидат історичних наук.

Фото вгорі — О. І. Романовський під час війни, а на фото внизу — серед учасників засідання, присвяченого Дню Перемоги.

Це теж питання дисципліни

Йшло засідання університетського комітету комсомолу. Порядок денний другим питанням передбачав затвердження характеристик-рекомендацій для роботи перекладачами в інтертаборі «Супутник». І ось четверто з тих, кого рекомендували, — дівчата з філологічного факультету, постали перед членами комітету.

Праця перекладача з іноземцями в інтертаборі вимагає політичної свідомості, тому питання, які задавали члени комітету комсомолкам, були пов'язані з міжнародним становищем в країнах

світу.

Та ось запитання:

— Ви комсомолки, як видно з характеристик, — нелогані. А от чому ви не носите комсомольських значків?

У відповідь — мовчання...

Дівчата навіть і не намагалися відповідати, мовляв: «Хіба це необхідність, можна і без нього обйтись, та й ми і не одні...».

На превеликий жаль, комсомольців, які чомусь не носять значок, у нас в університеті ще немало.

А треба було б замислитися таким комсомольцям над питанням: «Чи не порушують тим вони комсомольської дисципліни?».

Правильно пише у своїй статті «Якщо тобі комсомолець ім'я» В. Савруцький, що треба більш суоріше підходити до додержання комсомольцями комсомольської дисципліни, адже це честь і справа кожного члена Спілки.

В. ШИБУНЯЄВ,
заступник секретаря комітету
ЛКСМУ університету.

Зaproшуємо до розмови

Інтелігентна людина чи „Елочка-людодідка“?

Хотів би підняти питання про культуру.

На жаль, серед студентів нашого вузу — тобто майбутніх спеціалістів культурного фронту — є люди, які не знають навіть таких елементарних понять як: «цинімі», «девальвація», «айсберг» тощо.

Вже не говоримо, що ці люди зовсім не розбираються в політичних подіях сучасності, не знають мистецтва, театру, літератури.

Видатний педагог Сухомлинський писав, що безсистемний хаотичний вплив на людину, особливо на молоду, театр, гелебачення, літературу, кіно приносить більше

шкоди, аніж користі. А дехто, прочитавши одну газету, вважає себе в курсі усіх подій, сходивши в театр, побувавши випадково в картинній галереї — цінителем живопису... Скільки непорозумінь, довгих переговорів доводиться вести є такими під час передплати на газети. Навіщо мені вона, я й так раді слухаю!» — дівочий доказ.

А зовнішній вигляд? Кожна мода, наявіть найсучасніша й наймодерніша, базується на відчутті певної міри. Це діким забувається — мода сліпо копіюється, без врахування своїх особи-

стіх рис і тоді ми багато одягненіх без смаку людей.

А культура мови? «Ужас», «торчко виї» фільм», «балдеж», «заміні для ясності», «шикарний мальчик» — далеко не повний лексикон деяких товаришів. У цих товаришів, мабуть, за ідеал — Елочка-людодідка з твору Ільфа та Петрова.

У космічних психологоїв є такий термін — сенсорний голод. На землі на людину діють різні подразники, шуми, які в космосі відсутні. Виявляється, брак звукових подразників негативно впливає на психіку космонавтів. А от у певної

частини студентів культурний голод — тобто відсутність постійних подразників: книж, театру

живопису, музики — зовсім не шкодить писакі і так навіть краще живеться — «Навіщо голому забивати?» — кажуть такі.

На мій погляд, проблема культури дуже актуальні і надзвичайні важливі — адже ОДУ як-нечиєк готове викладачів: багато хто вчитиме через рік-два дітей. А чи всі мають моральне право на це?

Незробленого ще чимало. Чому б не друкувати в «ЗНК» статті про культуру, правила етикети? Чому не бувають у

нас косметологи, перукарі, модельери? Адже на таких зустрічах вільних місць не буде.

Серйозні претензії ідеальні можна пред'явити і деяким викладачам: їхня мова та зовнішній вигляд не завжди дають хороший приклад для студентів.

Над цими питаннями повинні більше працювати в групах, на курсах, щоб, як з невеликих

струмків, у нас виростала широка глибока ріка знань і культурної досконалості.</

Творчість

ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА

СОЛДАТ

Гіркі жалі, сумні печалі...
Солдатка, мати, ждуть сини,
А він стоїть на п'єдесталі,
Не повертається з війни.
А він стоїть, як мур, в граніті,
Там на кордоні, де політ.
І квіти, променем зігріті,

ПРО ОБРАЗ ІЛЛІЧА

Група студентів-філологів, що вивчає історію української драматургії та театру, нещодавно зустрілася з народним артистом УРСР Андрієм Івановичем Крамаренком, який одним із перших на Україні створив на сцені образ вождя революції Володимира Ілліча Леніна.

Андрій Іванович ще енергійна людина, хоча йому вже десь за сімдесят.

Любив готовуватися до вистави, як кажуть, вживатися в образ, на березі моря, в Аркадії. Там, надто захопившись, підходить близько до бурхливих хвиль. Раптом злива холодних бризок охопила зненацька — він зіщулившся, відсокчив убік, і ми не тільки чуємо про це, а бачимо, і, навіть, відчуваємо дотик холодної води.

Гримувальна. Копітка робота, тут треба бути і художником, і скульптором, якщо хочете. Дорогі риси обличчя... Вони хвилюють уже тут, в гримувальній. На столі — понад сто фотографій і репродукцій вождя першої в світі України Рад.

I ось 13 березня 1938 року. О. Корнійчук «Правда», постановка режисера Є. Б. Лойтера. Театр імені Революції перевопнений. З кожною хвилиною напружується обстановка. Та, нарешті, по довгому коридору швидкою ходою, чимось заклопотаний пряме він, всім дорогий Ілліч. Глядачі скочили, заметушилися. Ті, що сиділи в задніх рядах, побігли біжче до сцени — роздивитися. Передні посунули назад — а як буде здалеку? І буя нестихаючих аплодисментів!..

Не все, звичайно, було гаразд, особливо спочатку, — розповідає далі Андрій Іванович. — Але почуття довір'я, почуття обов'язку перед рідянським народом якнайкопітішої віддачі сил і вміння.

Комунистична партія та Рідянський уряд високо оцінила заслуги актора Андрія Івановича Крамаренка, присвоївши йому почесне звання заслуженого артиста УРСР, а після Вітчизняної війни — народного артиста. Нині Андрій Іванович на заслуженому відпочинку. Та він не такої вдачі, щоб сидіти, склавши руки. Андрій Іванович — частий гость Палаців і Будинків культури області. Кілька років тому Котовський будинок культури привіз до Одеси повнометражну виставу «Назар Стодоля» з її славнозвісними вечорницями. Постановником був А. І. Крамаренко...

М. ПЛОСКОНОС,
студент IV курсу
філологічного факультету.

МЕЛОЧІ

Поскорей поднимите голову!
Это было и этого не было:
Голубое небо и голуби
Лоскутами чукого неба.
А потом посмотрите под ноги
Чтоб увидеть, пока не поздно:
Перед солнышком, как перед
Подвигом,
Карапуз до смешного серьезный.
Вы устали? Присядьте
в сквере,

Где стручки на ветках повисли
Свежий воздух пустите в двери
Одомашненных чувств
и мыслей.
Заприметят вас чернобривцы —
Побратимы степных ромашек.
Воробей-циркач расхрабрится,
Возле уха крыльцем помашет.
Вас растрогают милые мелочи
Просветлеете вы от этого,
И усталость радостью сменится
Звонкой, радужной
и приветливой.

О. ДОРОХИН.

Як килим, стеляться до ніг.
А він у бронзі на бетоні,
Немов закований в броню,
Стойте на варті на кордоні
У сяйві вічного вогню.
Гіркі жалі, сумні печалі...
Солдатка, мати, діти ждуть,
А він стоїть на п'єдесталі —
В безсмертя, в вічності
держить путь.

С. ГРИГОРЕНКО.

3 фольклорних записів доцента П. Т. Маркушевського

ОЙ, У ПОЛІ КРИНИЧЕНЬКА...

Ой, у полі криниченька,
З неї вода витікає,
Ой, там чумак сірі воли пасе
Ta й з криниці напиває.
Воли ревуть, воли не п'ють,
Bo в Крим доріженську чують,
Ой, бог знає та й бог відає,
De чумаченки заночують.
A ночують чумаченки
В Кримськім степу при долині.
Роспустили та сірі воли
По зеленій моравині.
Бодай же ви сірі воли
Ta в Крим по сіль не сходили.
Ой, як ви мені та молодому
Ой, та жалю наробили.
Ой, умер же чумаченко.

Та в неділю вранці,
Ой, поховали та чумаченка
Ta в зеленому байраці.
Насипали над чумаком
Ta високу могилу.
Ой посадили та в головоньках
Ta червону калину.
Полинула зозуленка
Ta й сказала: «Ку-ку».
Ой, подай, сину, подай, орле,
Ta хоч праву, праву руку.
Ой, рад же я, моя мати,
Ta й обидві подати,
Ой, та налягла сира земля
Ой, та трудачко підняти.
Записано на Білгород-Дністровщині в 1971 р.

КОСИВ КОСАР...

Косив косар траву зелененьку
Аж кривавий піт ллється.
Лежить чумак під новеньким
возом
Ta з косарика сміється.
Ой, смійся, смійся, превражий
чумаче,
Прийде весна, робоче время,
А паші в тебе не буде.
Будуть воли приставати
Іх нічим годувати,
Бере чумак ремінний налигач

Та йде пашу купувати.
Прийшов чумак до нової хати
Сіна купувати.
Ой, здрастуй, здрастуй,
хазяйне-батьку,
Продай сіна в'язку.
Бо добру скотину маю,
А додому не допхай.
Нема сіна, то ячмінної полови,
А хоч житньої соломи.
Записано на Білгород-Дністровщині в 1971 р.

СЕРЕД РОЗСИПІВ ЖЕМЧУГА

(Продовження. Поч. в № 32 ц. р.)

Дощ затяглися. Хмари пропливали над палатками, чіпляючись за верхівки ялин, обсидаючи й тайгу, й палатки дрібною гідкою водяною пілюкою. Про перехід через тайгу в район ріки Пани, багатий на місцеві діалекти, не може бути й мови. Зверху все спіле й сипле з невеликими пазами — тоді небо світлішає. В такі хвиліни розвішуємо вологі чохи спальникові біля вогнища і від них зразу підімаються стовпи пару.

Надовго запам'ятається нам велика хата й гостиність її господарки Олександри Капітонівни Зaborщикові, де ми зібралися слухати Варузький хор.

Кожній хвилині відчиняються двері, й в хату поступово набивається близько двадцяти фахівців, які хочуть послухати старовинні народні пісні. Хор має вже свої традиції й заслуги. Ще до війни Клавдія Капітонівна Зaborщикова, сестра господарки, зібрала дівчат й жінок села в хор. Зібралися пізніми вечорами, коли всі господарські справи були зроблені. З того часу небагато прибавилось народу, скоріше навпаки — летять роки й забирають з собою людей.

За тридцять років сотні пісень записані в пухкі зошити. Тут й весільні, й ліричні, й жартівливі, й рекрутські. Багато пісень передається від покоління до покоління вже сотні років. До цих розсипів народного багатства й мудрості потягнулись дослідники.

Спочатку хор давав невеликі концерти в районі, потім в Мурманську, Ленінграді. I ось слава варзужанок дійшла до Москви. Виступи по радіо й телебаченню, записи на пластинки. З'являються дипломи й грамоти конкурсові. А в 1969 році на виступах у Москві отримали золоту медаль.

Нарешті, всі сіли. Хористки — вони роз-

РЫЖИЙ ОКТЯБРЬ

Хныкает дождь на хвосте
у осени,
Небо в подтеках, как после
драки.
Рыжий октябрь ногами босыми
Шлепает в лужи, чудак-зевака.
Осень кончается очень
правильно:
Пахнет на улицах нафталином
Клочьями в муты небесной
плавая,
Тучи деревьями чешут спини.
Ветер тоскует от монотонности
От тишины, от дождышек-мини..
Эх, если б звякнуть со всей
серъезностью
Макси-гитарой троллейбусных
линий!

ЗАВІСТЬ

Я должна этот вечер выстрадать,
Я должна эти муки вынести.
Терпсихора летает быстрая —
Восторженная имениница.
Подо мною земля качается,
В ней несется дожди цветочные.
А сюта все не кончается,
По минутам рассчитана точно.
Я завидую? Да, завидую,
Собираю остатки мужества
С восхищением смотреть,
Как она в диком темпе
кружится,
Извивается, изощряется,
Словно дразнит своей удачей,
А сюта все не кончается,
Разноцветная и бурлящая.

З. ХИЛЬЧЕВСКАЯ.

Вчителю своєму
В. Л. КУЛЬОВУ.

Осінніми ранками радо
Недосвіт сміється на листі
І барвами грає навколо
Земля у янтарнім намисті.
Ячать в сивині десь тужливо,
Зібравшись у вирий лелеки...
Недосвіт на листі — дорога
В дитинство, смішне і далеке.

В. ПОЛТАВЧУК.

Минулого літа Одеський оперний гастролював у болгарському місті-побратимі Варні. Рекламу театр замовив університетському фотохудожникові В. Шишину. Вперше опера знімалася не на сцені, а на натурі

На фото — сцена з опери «Риголетто», знята на театральних сходах.

Каждый день он ругается,
Надо мною хоропанится...
все же буде дружиною побитий...

Співають, і в піснях — невтримне лукавство й веселощі. Ось вони встають і де тільки знайшлось місце — спочатку по-вільно й плавно, наче лебідки, потім швидше й швидше повели хоровод вигадливим північним малюнком, побрязкуючи бусами й пристукаючи каблучками. Всі присутні — якожа й може бути стриманість — стоять й аплодують в такт пісні.

Розійшлися далеко за північ. В табір поверталися тайгою, знов переживаючи почуття й бачене, намагаючись осягнути мелодійність й красу російських народних пісень.

І знову рано вранці, коли туман неохоче відступає від ріки й поступово ховався за стовбурами дерев, Алік Шастель, закутавшись «в платове» від комарів, буде чаклувати над папкою з матеріалами. Записи бесід з косарями й старожилами, з молодими хазяйками й зовсім малими дітьми. На карточках понад сотня жемчужин народного говору. Зустрічі з старовинною архітектурою й звичаями слов'янського народу, такого ж чистого й суверенного, як сама північна природа.

* * *

Дорога цеглистого кольору лініво в'ється скрізь тайгу. Прошавай, Варзуга. Вірніше, ні, не прошавай. До нових зустрічей. Клопітливі моторки «дорі» відчують від причалу Кузомені й ідуть у відкрите Біле море. Ще декілька перезідів й перельотів і ми — в рідній Одесі.

Багато матеріалу, ще більше зустрічей й друзів. Розпочата ще одна сторінка робочого щоденника філологічного факультету. Для того, щоб її дописати, буде ще багато роботи й нових зустрічей з Варзугою.

Б. КАШКЕВІЧ,
студент II курсу філологічного
факультету,
Л. ФОМІНА,
лаборант кафедри російської мови.